

Spoštovani avtorji prispevkov Tematske številke Varstvoslovja: »Akcija Sever« - 20 let kasneje, spoštovane gospe in gospodje, spoštovani gostje.

V svojem imenu in v imenu Organizacijskega odbora za obeležitev 20-letnice akcije SEVER vas ob predstavitvi omenjenega Zbornika lepo pozdravljam. V naši sredini še posebej pozdravljam dekana FVV dr. Gorazda Meška – glavnega urednika, prodekana dr. Bojana Dobovška – odgovornega urednika in prodekana dr. Andreja Sotlarja, gostujočega urednika, predsednika Združenja Sever Miho Molana, prisotne predsednike policijskih veteranskih društev v Sloveniji, predstavnike MNZ in Generalne policijske uprave, predstavnike Slovenske vojske, Inštituta za novejšo zgodovino, drugih veteranskih in domoljubnih organizacij, posebej pa predstavnike sredstev javnega obveščanja in na koncu seveda v svojem imenu pozdravljam tudi vse člane Organizacijskega odbora, ki ste v lanskem letu opravili izjemno in odgovorno delo.

Kot predsednik organizacijskega odbora si ob tej priložnosti upam trditi, da smo v lanskem letu na najbolj ustrezen in transparenten način obeležili dogodke izpred 20 in več let in da smo akcijo SEVER pravilno umestili med pomembne osamosvojitvene procese Republike Slovenije. Naj vas spomnim, da smo med drugim pripravili dokumentarni film o akciji SEVER, enodnevni posvet v Državnem svetu Republike Slovenije, osrednjo proslavo v Cankarjevem domu, izvedli smo več regijskih proslav, odkrili več spominskih plošč, sodelovali pri medijskih predstavitev akcije SEVER, izdali spominsko znamko ob 20. obletnici akcije in spominski koledar za leto 2010 na temo: Naša veteranska društva, Združenje SEVER in 20-letnica akcije SEVER; izdali smo tudi spominski bilten o vseh prireditvah in še bi lahko našteval.

Danes pa smo se tu zbrali, da predstavimo posebno tematsko številko Varstvoslovja – Akcija »Sever« - 20 let pozneje s posveta v Državnem svetu, ki smo ga skupaj s Fakulteto za varnostne vede v Ljubljani izdali v mesecu marcu in ga bomo med drugim, posredovali vsem osnovnim in srednjim šolam ter knjižnicam v Republiki Sloveniji.

Spoštovani! Današnja predstavitev zbornika pomeni eno od zadnjih prireditev v sklopu obeležitev 20-letnice akcije Sever. O Zborniku posveta vam bosta več spregovorila dr. Meško in dr. Sotlar, jaz pa izkoriščam to priložnost, da kot predsednik organizacijskega odbora podam svojo kratko oceno o odmevih na naše prireditve.

Ocenjujem, enako pa tudi nekateri, s katerimi smo tesneje sodelovali v organizacijskem odboru, da je slovenska javnost izkazala veliko naklonjenost in podporo milici za delovanje

v času akcije SEVER in da so takratne aktivnosti ocenili kot izjemen prispevek organov za notranje zadeve, milice in drugih pri preprečitvi »mitinga resnice« v Ljubljani.

Zato me ne motijo ocene nekaterih, ki govorijo, da akcija ni bila pomembna in da je bila le redna obveznost milice. Ne motijo me tudi komentarji o podelitvi odlikovanja g. Tomažu Ertlu. Tako menijo tisti, ki ne zmorejo priznati veličine nobene stvari, če pri njej sami niso sodelovali, oziroma tisti, ki mislijo, da so se osamosvojitveni procesi začeli šele s prvimi parlamentarnimi volitvami. Za mnoge, ki so obširno komentirali akcijo Sever, se je izkazalo, da sploh ne vedo, kaj je pomenila, ali pa so ravnanje milice ob akciji SEVER pomešali z nekaterimi drugimi osamosvojitvenimi procesi, v katerih je tudi sodelovala milica. Naj ponovim, kar sem rekel tudi na otvoritvi razstave na Letališču Jožeta Pučnika. Med njimi se najde tudi takšen, ki je leta 2001 za akcijo SEVER oziroma policijo v medijih dejal, citiram: »da je 1. december 1989 pomemben zgodovinski spomin za slovensko policijo, ker dokazuje, da je ta vedno bila v službi slovenskega naroda. V tranzicijskih državah so se le posamezne službe policije postavile na stran naroda« konec citata. Lani ob 20. letnici akcije SEVER, 8 let kasneje, pa je v medijih zatrjeval, da je ob akciji SEVER milica opravljala le redne naloge. Razlika je le v tem, da je leta 2001 govoril kot visoki funkcionar Ministrstva za notranje zadeve oziroma Policije, lani pa je govoril kot, saj ni pomembno.

Pomembne se mi zdijo in me veselijo ocene mnogih, da je bila akcija SEVER skupna odločitev takratne republiške oblasti, organov za notranje zadeve in milice ter da so ob podpori državljanek in državljanov Slovenije preprečili »miting resnice« in s tem tudi verjetno vzpostavitev izrednih razmer v Sloveniji, kar je bila želja Beograda in jugoslovanske ljudske armade. Prav to je ključno sporočilo vsem: z akcijo SEVER se je preprečila vzpostavitev izrednih razmer v Sloveniji. Če bi do tega prišlo, bi to glede na dogodke tistega časa v Jugoslaviji za dolgo časa pomenilo konec razvoja demokracije in sanj o samostojni Sloveniji.

Podpora akciji SEVER potrjujejo tudi podatki slovenskega javnega mnenja iz leta 1990, ko je bil »zgodovinski spomin« še svež in ga niso zbrisali drugi kasnejši dogodki. Iz teh podatkov je razvidno, da je bila takrat podpora državljanek in državljanov pri preprečitvi »mitinga resnice« oblastnim organom in milici, ki je zagotavljala realizacijo njihove odločitve, kar 92,7 % - na. Takó visoko izraženo javno mnenje je primerljivo zgolj z rezultatom plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Zato je prav, da se akcija Sever ustrezno umesti v okvir osamosvojitvenih procesov Republike Slovenije.

Spoštovani, dejansko je bilo pravo mesto v teh procesih takratnim organom za notranje zadeve in milici dano z omenjenim javnim mnenjem izpred 20. let, z današnjim večinskim mnenjem ter podporo vseh veteranskih in domoljubnih organizacij v Republiki Sloveniji.

In to kar se mi zdi v tem trenutku najbolj pomembno, da rečem: Hvala vsem avtorjem prispevkov na posvetovanju v mesecu novembru lanskega leta in hvala vam, da ste se kasneje potrudili, da je izšel Zbornik prispevkov, ki ga imamo danes pred seboj. Spoštovani, vi ste napisali to, kar mnogi ne vedo, to kar ne vedo tudi nekateri od tistih, ki se imajo za poznavalce tistega časa. In to je vaš velik prispevek pri predstavitvi dogodkov izpred 20. tih let.

In večina vas, je te dogodke znala opisati na način, ki jasno, na podlagi dejstev in dosegljive dokumentacije, daje vsem sporočilo, da ob obeležitvi 20. letnice akcije »Sever« nismo imeli pred očmi le 3 dnevno akcijo, temveč vse procese, ki so potekali pred tem in omogočili uspešen zaključek akcije. Torej uspešen zaključek akcije, da do mitinga ni prišlo, kar je bil cilj akcije »Sever« in da so lahko po akciji »Sever« stekli drugi osamosvojitveni procesi, ki so skupaj z osamosvojitveno vojno pripeljali do samostojne Republike Slovenije. Zato se vam za vaše izjemno delo še enkrat zahvaljujem, posebej pa tudi g. Marjanu Antončiču, ki je vodil projekt posvetovanja in g. dr. Andreju Sotlarju in Nataši Knap, ki sta poskrbela za vse potrebno, za izdajo Zbornika.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem tudi vsem članom organizacijskega odbora ter vodstvu Društva policijskih veteranov Ljubljana, ki ste pomagali pri realizaciji našega velikega skupnega projekta, Ministrstvu za notranje zadeve, Policiji in Združenju SEVER za pomoč in podporo. Posebej bi se zahvalil tudi vsem pokroviteljem in donatorjem za finančno in drugo pomoč, predstavnikom medijem pa za obsežno, vsebinsko in kritično poročanje o vseh dogodkih v zvezi z akcijo SEVER in drugih aktivnostih milice v tistih časih. Z vašo pomočjo so lahko državljanke in državljani Republike Slovenije dobili informacije, ki so bile potrebne, da so si lahko ustvarili svoje lastno mnenje o akciji SEVER in o aktivnostih takratne milice pri osamosvojitvenih procesih pred in po akciji.

Želim vam prijeten dan in kramljanje ob pogledu na Zbornik, ki je pred vami.

Hvala za pozornost!

Ljubljana, Bela galerija, 31. 3. 2010

dr. Tomaž Čas
Predsednik OO